

Projectplan Waterwet

Inrichting gebied Paardetangen

Definitief

Veendam, 26 augustus 2019

eco
groen

WATERSCHAP
Hunze en Aa's

Het Drentse Landschap

Avitec
INFRA & MILIEU

Tauw

Gemeente Borger-Odoorn

provincie Drenthe

inVraplus

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

Project: Inrichting gebied Paardetangen

Onderwerp: Projectplan Waterwet

Opdrachtgever: Waterschap Hunze & Aa's

Kenmerk: P380-03-02-RP01

Revisie: D1

Datum: 26-8-2019

Opgesteld door: H. Groot

Gecontroleerd door: R. de Boer

Waterschap Hunze en Aa's: E. Galetzka

Status: definitief

Inhoud

DEEL I: INRICHTING GEBIED PAARDETANGEN	6
1. Inleiding	6
1.1. Aanleiding en doel project Paardetangen	6
1.2. Doel van dit projectplan	6
1.3. Gecoördineerde planprocedure	6
1.4. Relatie met het peilbesluit en bestemmingsplan	7
1.5. Samenwerking en overleg	7
2. Beschrijving van het plangebied	8
2.1. Ligging en afbakening plangebied Paardetangen	8
2.2. Geomorfologie en bodem	9
2.3. Maaiveldhoogte	10
2.4. Functies en grondgebruik	10
2.5. Waterhuishouding	11
2.6. Landschap, cultuurhistorie en archeologie	11
3. Beschrijving van de waterstaatswerken	13
3.1. Doel van de herinrichting	14
3.2. Hydrologische uitgangspunten en randvoorwaarden	14
3.3. Uitwerking beekloop	15
3.4. Uitwerking landbouwsloten	21
3.5. Aanleg vispassage	21
3.6. Overige waterhuishoudkundige maatregelen	22
4. Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd	22
4.1. Beschikbaarheid van gronden	22
4.2. Grondbalans	22
4.3. Organisatie en planning	23
4.4. Beperken nadelige gevolgen gedurende uitvoering	23
5. Effecten van het plan en te treffen voorzieningen	23
5.1. Landbouw	23
5.2. Natuur en ecologie	23
5.3. Bodem en water	24
5.4. Archeologie	25
5.5. Verkeer en recreatie	25
6. Legger, beheer en onderhoud	26

6.1.	Afspraken beheer en onderhoud	26
6.2.	Legger	26
7.	Schaderegeling	27
DEEL II: Verantwoording.....		28
8.	Verantwoording op basis van wet-, beleid- en regelgeving	28
8.1.	Rijksbeleid.....	28
8.2.	Provinciaal beleid	29
8.3.	Regionaal beleid	31
8.4.	Gemeentelijk beleid	32
8.5.	Toetsing Waterwet.....	33
8.6.	Toets beleid waterschap	34
DEEL III: RECHTSBESCHERMING		35
9.	Rechtsbescherming (procedure)	35
DEEL IV: BIJLAGEN		37
Bijlage 1: Inrichtingsplan		38
Bijlage 2: Principeprofielen		40

Leeswijzer

Dit projectplan bestaat uit vier delen. In deel I wordt beschreven wat het waterschap gaat doen en hoe het werk wordt uitgevoerd. Deel II geeft een toelichting op waarom dit werk wordt uitgevoerd. Dit deel is, met andere woorden, de onderbouwing van het plan. Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures, en deel IV bevat rapporten en onderzoeken die voor het plan van belang zijn.

DEEL I: INRICHTING GEBIED PAARDETANGEN

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en doel project Paardetangen

Het Hunzedal is in de laatste decennia volop in ontwikkeling. Verschillende partijen werken samen aan diverse natuur- en beekherstelprojecten vanaf Exloo en Westdorp tot aan de monding in het Zuidlaardermeer nabij de Groeve. De betrokken partijen zijn onder meer het Waterschap Hunze en Aa's, gemeenten, de provincie Drenthe en het Drentse Landschap. In de Hunze maar ook in de bovenlopen van de Hunze wordt gewerkt aan natuurherstel, zowel in het westelijk gelegen Voorste Diep, die zijn oorsprong vindt in de Hondsrug, als in het meer oostelijk en lager gelegen Achterste Diep. Het project Paardetangen vindt plaats in het Achterste Diep en moet een deel van de verbinding vormen tussen het bovenstrooms gelegen LOFAR-gebied en het benedenstroomse gebied "De Branden". Het gezamenlijke doel is een aaneengesloten netwerk van natuurgebieden in te richten zodat meer uitwisseling van soorten kan plaatsvinden en zo een robuuster ecosysteem ontstaat met meer diversiteit. Barrières voor vismigratie dienen hiervoor weggenomen te worden en het gebied moet zo veel mogelijk worden vernat. Hiervoor kunnen verschillende maatregelen worden getroffen zoals het toepassen van vistrappen en vispassages, het vertragen van de waterafvoer door het (her)meanderen van de gekanaliseerde waterloop, het creëren van meer waterberging en het verhogen van het waterpeil. Oude meanders van de oorspronkelijke beekloop, de bestaande beek en (natuurlijke) laagtes kunnen hiervoor worden benut. Nadelige effecten op de omliggende landbouwgebieden mogen hierbij niet optreden.

1.2. Doel van dit projectplan

Om de inrichting van Paardetangen te kunnen realiseren is het nodig dat waterstaatswerken worden aangelegd of aangepast. Op basis van artikel 5.4 Waterwet moet waterschap Hunze en Aa's als waterbeheerder bij de aanleg of wijziging van waterstaatswerken, waaronder waterbergingsgebieden, een projectplan vaststellen. Het projectplan is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Binnen dit projectplan vindt een afweging van belangen plaats en dient rechtszekerheid te worden geboden aan de stakeholders.

Dit projectplan dient een bijdrage te leveren aan de planprocedure zodat goed doordacht besluit kan worden genomen door Waterschap Hunze en Aa's betreffende aanleg en wijziging van waterstaatsbouwkundige werken zoals voorgenomen in het inrichtingsplan (zie bijlage 1).

1.3. Gecoördineerde planprocedure

Ten behoeve van het kunnen realiseren van het plan Paardetangen moeten de volgende procedures in overeenstemming met artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (AWB) worden doorlopen:

- Wijzigingsbesluit omgevingsvergunning, waarin de nieuwe bestemming van de gronden binnen het plangebied worden geregeld. Het besluit hiervoor zal door de gemeente Borger-Odoorn worden genomen.
- Peilbesluit, waarin de nieuwe beoogde waterpeilen in het gebied worden geregeld. Het besluit hiervoor zal door Waterschap Hunze en Aa's worden genomen.
- Projectplan Waterwet, waarin de beoogde wijziging of aanleg van waterstaatkundige werken binnen het plangebied worden geregeld. Het besluit hiervoor zal door het Waterschap Hunze en Aa's worden genomen.

Deze planprocedures zullen zoveel mogelijk gecoördineerd worden doorlopen. Dit betekent dat de plannen onderling op elkaar worden afgestemd en zo mogelijk gelijktijdig ter inzage worden gelegd.

Onderhavig document betreft het projectplan Waterwet welke voor Paardetangen door het Algemeen Bestuur van Waterschap Hunze en Aa's zal worden vastgesteld het Peilbesluit wordt in een later stadium vastgesteld.

Het projectplan Paardetangen volgt de uitgebreide procedure conform afdeling 3.4 Awb. Voor een nadere beschrijving van de hierin te onderscheiden stappen wordt verwezen naar hoofdstuk 9.

1.4. Relatie met het peilbesluit en bestemmingsplan

Dit projectplan kan niet los worden gezien van het peilbesluit en het ruimtelijk plan van het projectgebied. Het ruimtelijk plan moet passen binnen het bestemmingsplan van de Gemeente Borger-Odoorn om zo de voorgenomen maatregelen mogelijk te maken. Het peilbesluit moet de voorgenomen waterpeilen van het inrichtingsplan en dit projectplan mogelijk maken. Deze drie plannen zijn daarom afgestemd.

1.5. Samenwerking en overleg

Het project Paardetangen verloopt in een bouwteamconstructie. De uitgangspunten zijn in nauw overleg met Waterschap Hunze en Aa's, stichting Het Drentse Landschap, provincie Drenthe, gemeente Borger-Odoorn en de ontwerpende en uitvoerende partijen Tauw, Ecogroen, InVra plus en Avitec tot stand gekomen. De bouwteamgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de voorgenomde partijen. In een tweetal werkgroepen, die opgesplitst zijn naar disciplines ecologie en hydrologie, is de basis gelegd voor de samenwerking.

2. Beschrijving van het plangebied

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de ligging en afbakening van het plangebied Paardetangen. Daarbij wordt tevens een beschrijving gegeven van de huidige situatie binnen het plangebied.

2.1. Ligging en afbakening plangebied Paardetangen

Het Achterste Diep is een beek die binnen het plangebied plaatselijk diep door het landschap snijdt. De ontwateringsdiepte is groot, afgestemd op het voormalige landbouwkundige gebruik en de soorten rijkdom is relatief laag, mede door monocultuur en intensieve bemesting van de landbouwgronden die van zichzelf niet erg vruchtbaar zijn. Eind jaren vijftig is de beekloop gekanaliseerd om betere ontwatering van landbouwgronden en een snellere waterafvoer te kunnen bewerkstelligen. Alle gronden in het projectgebied zijn nu beschikbaar voor de inrichting.

Het gebied Paardetangen ligt in de bovenloop van het Achterste Diep, één van de beeklopen in het Hunzedal. Het bevindt zich tussen het (bovenstroomse) LOFAR-gebied en de (benedenstroomse) Hunze, gelegen tussen Buinen en Buinerveen. De afbakening van het plangebied komt voort uit de aankoop van percelen binnen de NNN-contour. Binnen het projectgebied Paardetangen valt ten minste de contour van het NNN zoals vastgesteld door de provincie Drenthe op 15 februari 2018 als onderdeel van het natuurbeheerplan.

Figuur 1: Begrenzing van het plangebied

2.2. Geomorfologie en bodem

Het plangebied bevindt zich tussen een IJsstroomrug (de Hondsrug) en een vlakte van smeltwaterafzettingen. Deze gebieden zijn respectievelijk met fel- en zachtroze aangegeven op de onderstaande afbeeldingen. Daartussen bevindt zich de ontgonnen veenvlakte waarbinnen zich de dalvormige laagte van het Achterste Diep bevindt.

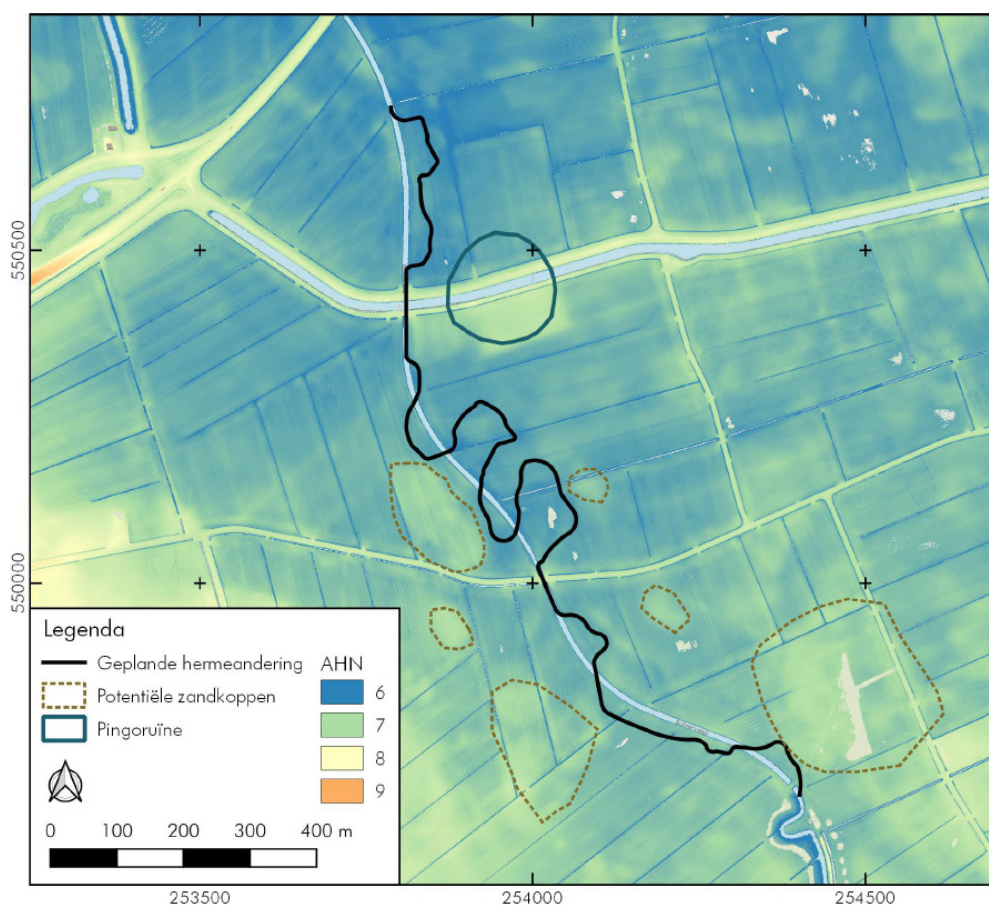
De Hondsrug is een grondmorene rug aflopend in een smeltwaterglooiing. De Hondsrug bestaat uit zandgronden met op veel plaatsen keileem in de ondergrond. Op het maaiveld heeft het beekdal een overwegend venige bodem met op sommige plaatsen beekleemafzettingen. Op de Hondsrug infiltreert regenwater dat in het Hunzedal lokaal opkwelt. Vanwege de natte omstandigheden hebben zich op veel plaatsen in het beekdal dikke veenpakketten gevormd. Door ontwatering en vervolgens mineralisatie is veel van dit veen verdwenen, waardoor het maaiveld op veel plaatsen is gedaald.

Figuur 2: De geomorfologische kaart ter plaatse van het plangebied, bron: PDOK.nl 05-2019

2.3. Maaiveldhoogte

De gemiddelde maaiveldhoogte van het plangebied is circa 6,50 meter boven NAP. Het verschil tussen het laagste deel van het maaiveld en het hoogste deel is ongeveer 1 meter. Het laagste gebied heeft een maaiveldhoogte van +6,20 meter. Het hoogst gelegen gebied heeft een hoogte van +7,20 meter. De hoogst mogelijke waterstand in het Achterste Diep achter de stuw (t.p.v. Osdijk) is +6,80 meter. Verder benedenstrooms is de maximale waterstand als gevolg van de stuw (t.p.v. N374) +6,23 meter. Het maaiveld in het beekdal kent nog enkele hoogteaccenten van 25 tot 50 centimeter. Dit zijn overblijfselen van zandkoppen uit de tijd voor de kanalisatie van het Achterste Diep.

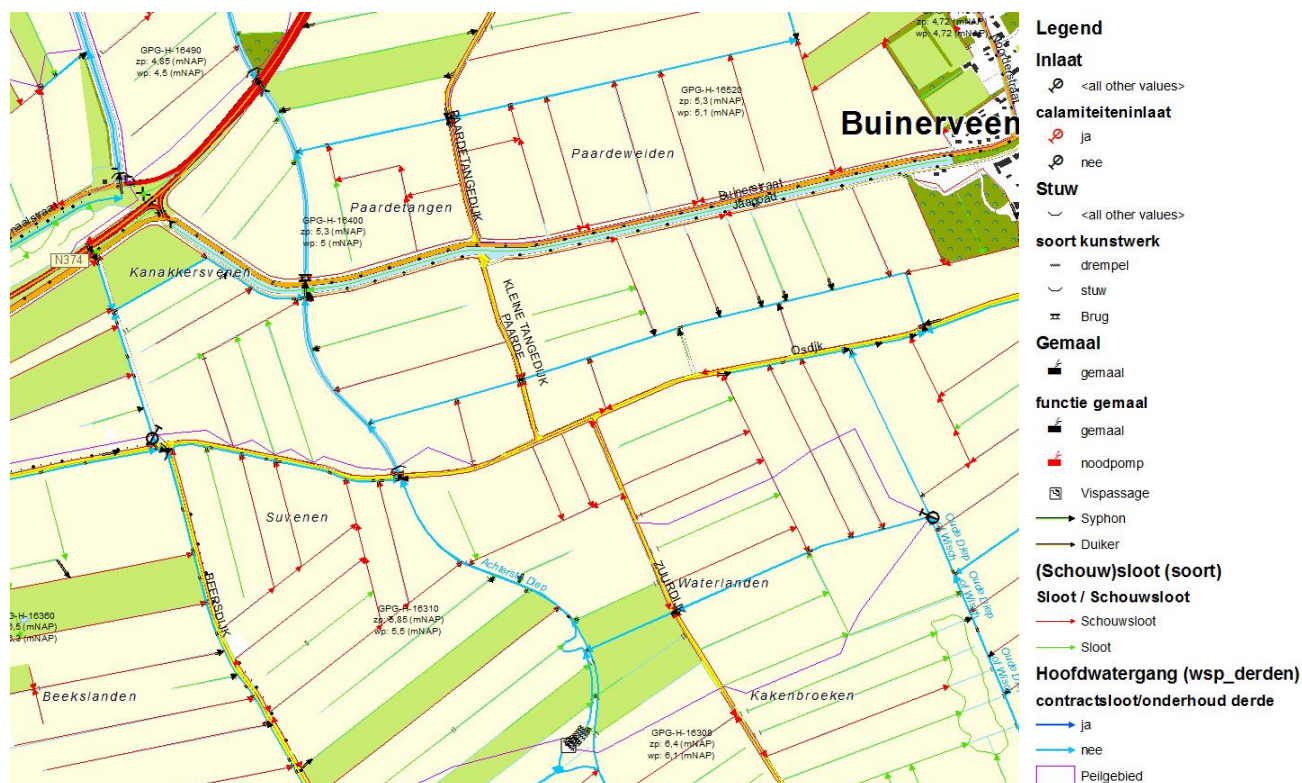
Figuur 3: De hoogtekaart + analyse van het plangebied Paardetangen op basis van de AHN, bron: De Steekproef 2018.

2.4. Functies en grondgebruik

In de huidige situatie is de functie en het grondgebruik van het gebied in het beekdal voornamelijk agrarisch gebied, hoofdzakelijk akkerbouw en grasland. Ook maakt het plangebied deel uit van LOFAR; een radiotelescoop die samengesteld is uit duizenden radioantennes. Het centrale punt bevindt zich tussen de dorpen Exloo en Buinen en staat in verbinding met radioantennes in Duitsland, Frankrijk, Zweden en het Verenigd Koninkrijk. Door het geheel van meetpunten ontstaat er een heel groot meetbereik van radiosignalen uit het heelal.

2.5. Waterhuishouding

Qua oppervlaktewatersysteem wordt het gebied gekenmerkt door de bestaande beekloop van het Achterste Diep en een grote hoeveelheid sloten en greppels. Een kanaal met een boezemfunctie, genaamd Kanaal Buinen-Schoonoord, kruist het Achterste Diep ter plaatse van de Buinerstraat. Hier stroomt de beek doormiddel van een zinker onder het kanaal en de weg door. En kan met behulp van een kunstwerk water uit het kanaal de beek instromen.

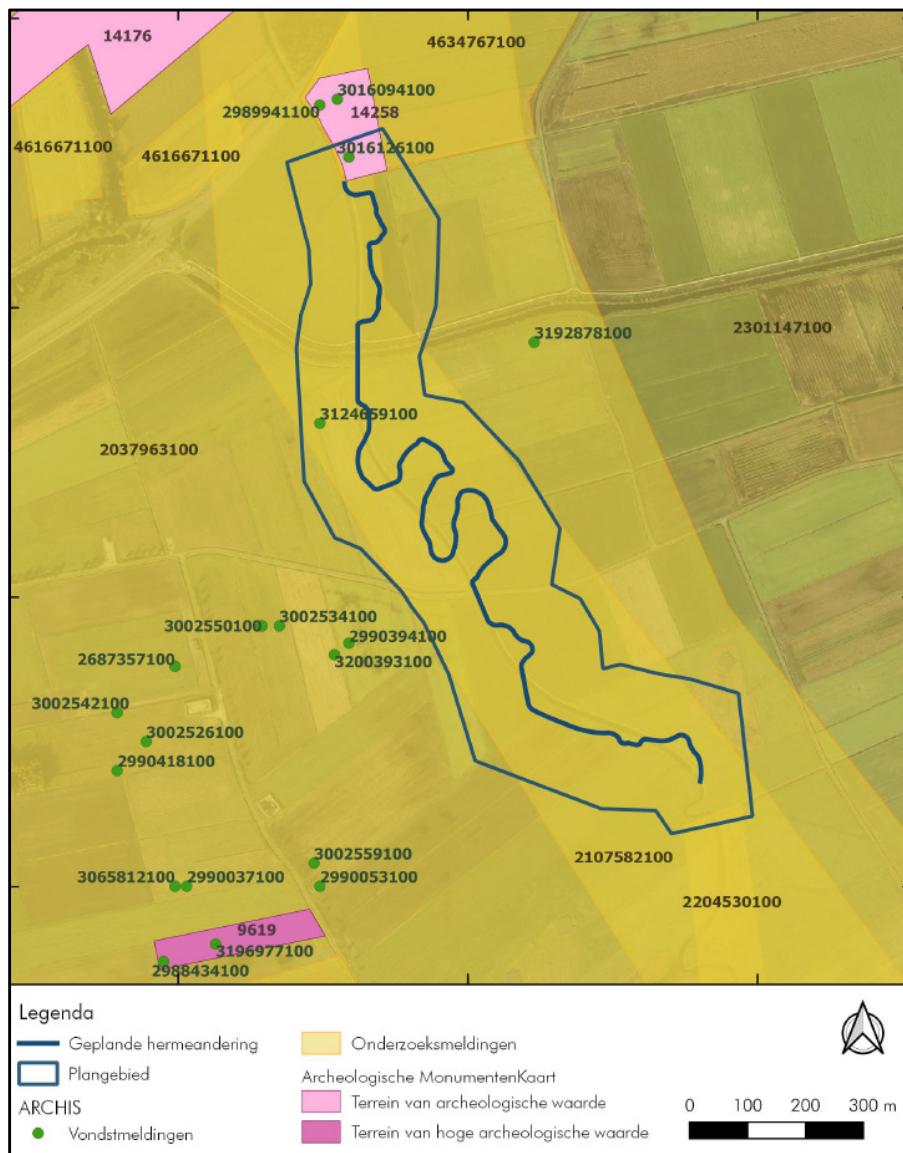

Figuur 4: Een overzicht van de waterhuishouding in het plangebied, bron: Waterschap Hunze & Aa's, 2018

2.6. Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Eeuwenlang was het Hunzedal onderdeel van een uitgestrekt en ontoegankelijk veengebied. Pas in de middeleeuwen begon de mens de toegankelijke delen te benutten als hooiland. Halverwege de achttiende eeuw kwam de grootschalige vervening op gang. In de 20e eeuw werd het dal omgevormd tot een optimaal ingericht agrarisch landschap met een rechtgetrokken beek.

In de omgeving van het plangebied is een groot aantal vondstmeldingen bekend vanaf het laat paleolithicum tot het neolithicum. De verwachting voor archeologische waarden uit deze perioden is voornamelijk hoog op eventuele zandkoppen in het beekdal. Deze kunnen onder andere bestaan uit bewerkt vuursteen, aardewerk en houtskool. In de overige delen van het beekdal is de verwachting hoog voor losse vondsten die in het beekdal zijn gededponeerd. Dergelijke vondsten zullen waarschijnlijk dateren vanaf het neolithicum tot de romeinse tijd en kunnen onder andere bestaan uit stenen bijlen. Tevens is er een hoge verwachting voor resten van voorden of bruggen.

Figuur 5:

*Een overzicht van de archeologische verwachtingen,
bron: Waterschap Hunze & Aa's, 2018*

In 1953 is opdracht gegeven voor het dempen van de meanderende beek. Daar is de huidige loop van het Achterste diep voor terug gekomen. Er is gekozen om de loop van de beek zoals deze in de jaren '50 is gedempt terug te brengen. Daarmee wordt de kans op archeologische vondsten minimaal.

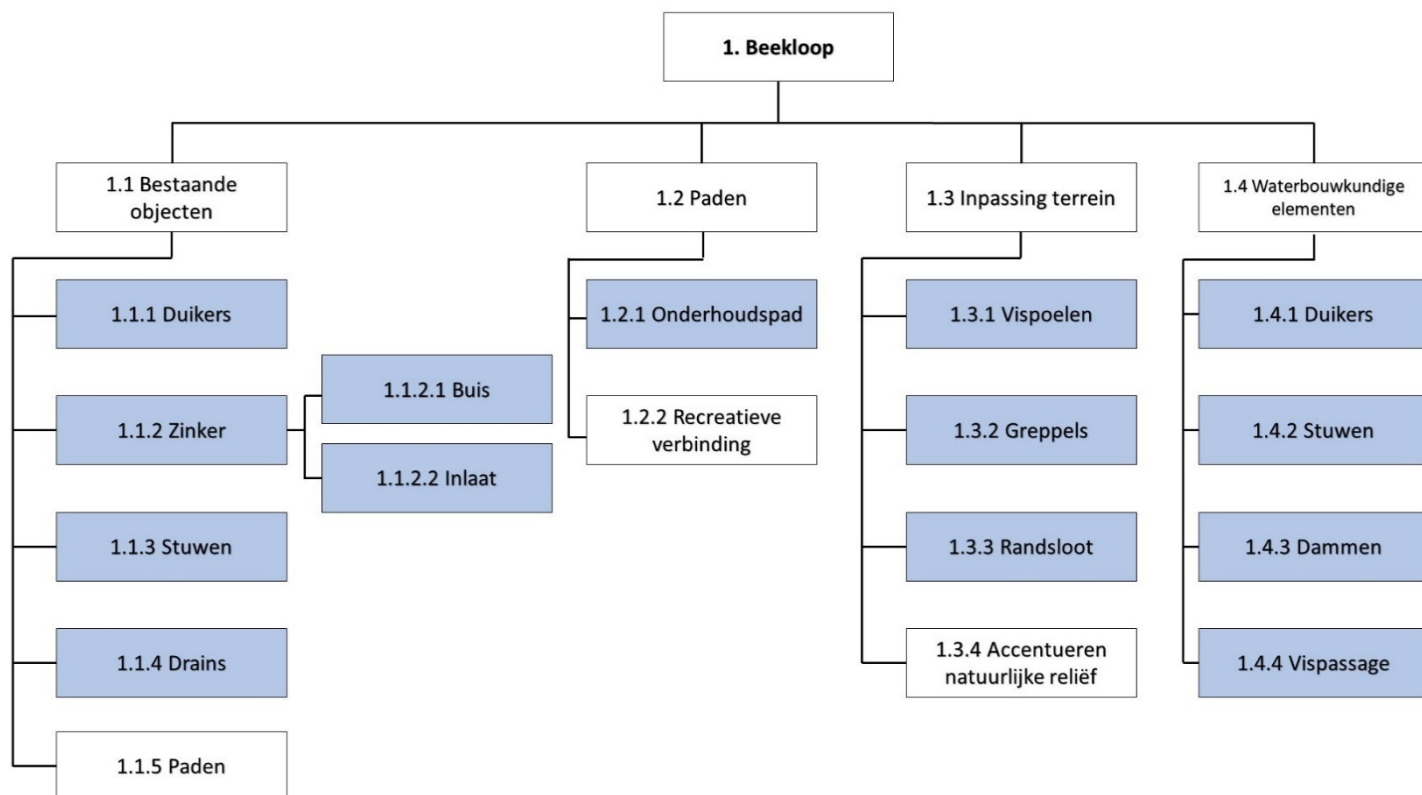
3. Beschrijving van de waterstaatswerken

In het kader van het ontwerptraject voor de herinrichting van (een deel van) het Achterste Diep is een traject doorlopen voor het bepalen van de hydrologische randvoorwaarden en de dimensionering van de nieuwe beekloop. Dit hoofdstuk beschrijft kort het doorlopen traject en geeft de uitkomsten (inrichtingsmaatregelen) hiervan weer.

Dit hoofdstuk is opgebouwd uit 7 onderdelen:

1. Doel van de herinrichting
2. Hydrologische uitgangspunten en randvoorwaarden
3. Uitwerking beekloop
4. Uitwerking randsloten
5. Aanleg vispassage
6. Overige waterhuishoudkundige maatregelen

De onderstaande afbeelding geeft een overzicht van alle objecten binnen het project. Niet alle objecten vallen binnen de definitie van waterstaatswerk en daarmee onder de werking van dit projectplan. De blauw gearceerde objecten behoren wel tot de definitie van waterstaatswerk.

Figuur 6: Objectenboom

3.1. Doel van de herinrichting

De herinrichting heeft de volgende 3 doelen:

1. Door het uitvoeren van maatregelen het gebied laten voldoen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW);
2. Toevoegen van ca. 40 ha natuur aan het Natuur Netwerk Nederland (NNN).
3. Verhogen ecologische waarde / biodiversiteit in het gebied.

Daarnaast zijn er ook wensen uitgesproken voor het gebied:

1. Bijdragen aan verbeteren waterkwaliteit Zuidlaardermeer;
2. Conserveren van water in het voorjaar ten behoeve van droge perioden;
3. Mogelijkheden voor natuurvriendelijke recreatie;
4. Versterken van de landschappelijke kwaliteit en de cultuurhistorische identiteit;
5. Indien mogelijk realiseren van waterberging van ca. 50.000 m³;
6. Mogelijkheden om archeologische waarden in het gebied zichtbaar te maken.

3.2. Hydrologische uitgangspunten en randvoorwaarden

Om de doelen te realiseren en de wensen tegemoet te komen zijn de volgende uitgangspunten bepaald.

Waterpeilen

De peilen dienen bij voorkeur te worden gehandhaafd en beheersbaar te blijven. Dit betekent het volgende:

- In het benedenstroomse traject, waar landbouwwater uitstroomt op de beek, blijven de peilen gelijk aan de huidige situatie;
- Verhoging van de waterpeilen in omliggend landbouwgebied/ terreinen van derden mag niet optreden;
- In het bovenstroomse deel van het plangebied, na de nieuw te realiseren vistrap, is het de bedoeling om het waterpeil zo ver mogelijk te laten stijgen zonder bovenstroomse negatieve effecten en het verhang moet passen bij de gewenste stroomsnelheden. Deze twee aspecten: stroomsnelheden en bovenstroomse invloed bepalen hoeveel het waterpeil hier precies zal stijgen;
- De effecten van de ingreep mogen de omgeving, derden en bovenstroomse gebieden niet negatief beïnvloeden.

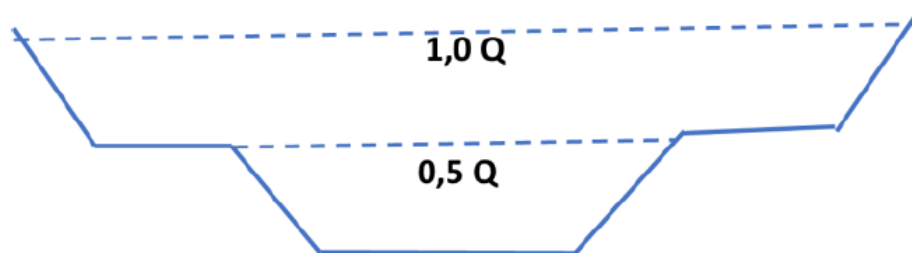
Waterberging

De bergingsopgave van ca. 50.000 m³ is losgelaten, maar wel als wens opgenomen in het project. Dit betekent dat er bij het ontwerpproces niet gestuurd wordt op waterberging maar dat in de uitwerking moet worden gestreefd naar de realisatie van zoveel mogelijk berging. Dit betekent dat de nieuwe beek zo aangelegd te wordt dat grote delen van de oude beek niet worden gedempt maar worden benut voor berging en natuurontwikkeling.

Beekafvoer

In de uitwerking van de beek dient een minimum en maximum afvoer van water te worden gegarandeerd. Voor het dimensioneren van de nieuwe beekloop zijn de volgende uitgangspunten aangehouden:

- Het beekprofiel krijgt een accolade-profiel
- Er dient $0,75 \text{ m}^3/\text{s}$ ($=0,5Q$) door het smalle stroomprofiel te kunnen;
- Er dient $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$ ($=1Q$) door het gehele stroomprofiel te kunnen;
- Daarnaast wordt er getoetst op $0,375 \text{ m}^3/\text{s}$ en $0,15 \text{ m}^3/\text{s}$ om te toetsen wat de stroomsnelheden en waterstanden bij deze afvoeren zijn.

Figuur 7: Relatie tussen beekprofiel en afvoeren.

De stroomsnelheden dienen, met het oog op ecologie in de beek, binnen de range van $0,1$ tot $0,5 \text{ m/s}$ te vallen. In ieder geval in delen van de beek. Door het kiezen van een juiste aanlegbreedte en -diepte in relatie tot stroomsnelheid is het streven om de beek zoveel mogelijk zelfreinigend te krijgen en daarmee onderhoud te minimaliseren. Dit kan worden bereikt door het kiezen van een juiste aanlegbreedte in combinatie met de juiste diepte. Daarmee blijft onderhoud van de beek tot een minimum beperkt. De stroming is dan dusdanig dat sedimentatie van groei van onderwatervegetatie beperkt is.

3.3. Uitwerking beekloop

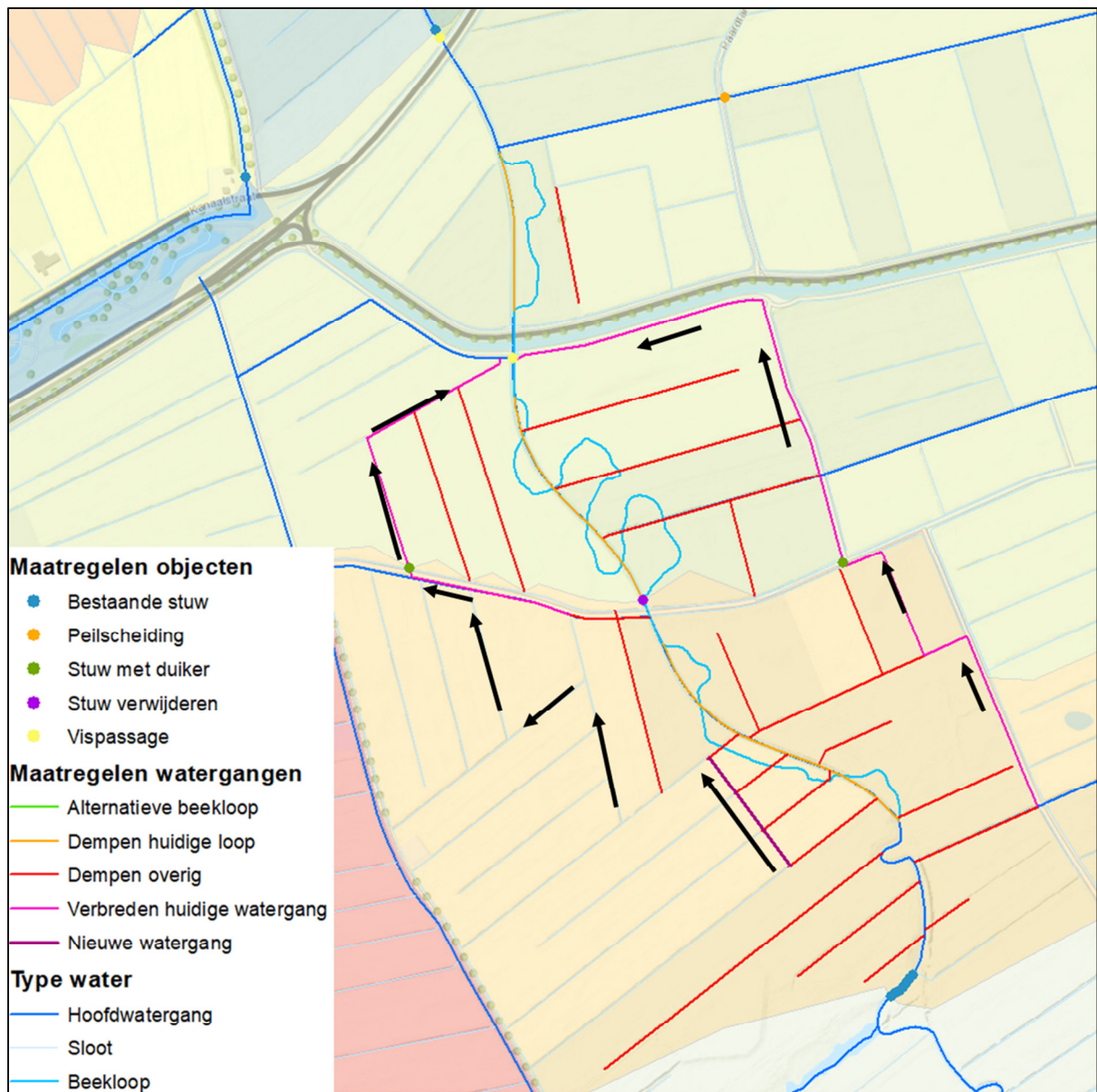
Voor het uitwerken van de hydrologie bij het herinrichting van het gebied Paardetangen zijn verschillende stappen doorlopen. Eerst is er een aantal varianten op een rijtje gezet. Het gaat om varianten voor de hydrologische inrichting van het plangebied. Dit is vastgelegd in de notitie "hydrologie – Varianten Paardetangen" met kenmerk N001-12632868-mhb-V01. In deze notitie staan verschillende varianten beschreven. De uiteindelijke variant is gebaseerd op het volgende:

- Het Achterste Diep wordt aangepast naar een nieuwe beekloop gebaseerd op de oorspronkelijke ligging van voor de demping van de meanderende beek in 1953.
- Stuwen worden vispasseerbaar gemaakt.
- Watergangen (sloten en greppels) binnen het plangebied worden gedempt¹. Door landbouwaflvoer lokaal anders te geleiden ontstaan er minder doorsnijdingen met de natuurpercelen. Hierdoor kan de lokale situatie in de natuurpercelen verbeteren, d.w.z. verder loskomen van het landbouw gestuurde waterpeil. Dit is alleen mogelijk als er een goede alternatieve afvoerroute is voor de achterliggende landbouwgronden. De afvoerroute

¹ Wanneer er over dempen gesproken wordt, betekent dit niet dat de gehele watergang dicht moet. De watergang kan gedempt worden omdat deze geen afvoerfunctie vanuit landbouwgebied heeft. Voor de natuurontwikkeling kan ook gekozen worden deze te verondiepen of op te nemen in een laagte in het landschap.

wordt daarom omgelegd met nieuwe landbouwsloten langs de rand van het projectgebied. Dit is op onderstaande kaart weergegeven. Met peilen zijn de nieuwe afvoerrichtingen aangegeven. In dit ontwerp stroomt al het landbouwwater net benedenstrooms van de nieuwe vistrap, uit op de beek.

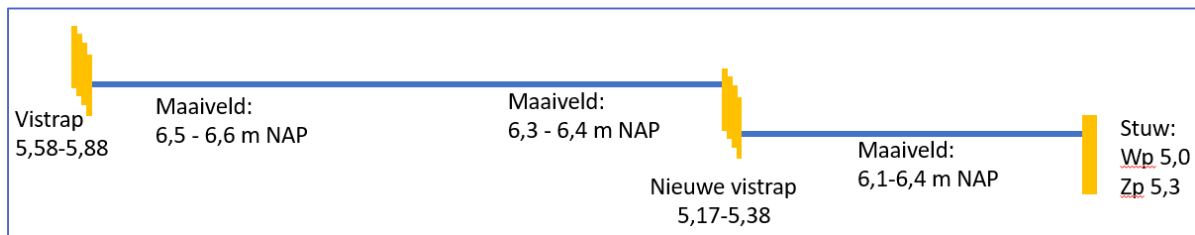
- Een fysieke peilscheiding op de grens tussen de peilgebieden GPG-H-16520 en GPG-H-16400 (oranje stip in noordoosthoek op onderstaande kaart).
- Langs de beek wordt een eenzijdige onderhoudsstrook gerealiseerd die geschikt is voor materieel met een lage bodemdruk. Deze onderhoudsstrook moet aan de oostkant van de beek te liggen en zal minimaal 5 meter breed te zijn. De as van de onderhoudsstrook dient niet verder dan 8 meter van de waterkant van de overzijde te liggen.

Figuur 8: schematische weergave van de nieuwe situatie

Voor de beekloop gelden een aantal randvoorwaarden in relatie tot maaiveldhoogtes en de aanwezige stuw en vistrap. Het is noodzakelijk een vistrap te realiseren omdat anders het

bovenstaande traject beïnvloed wordt door het tegennatuurlijke peilbeheer van de stuw benedenstreams. De trap zorgt voor een natuurlijker peil en houdt water bovenstreams langer vast.

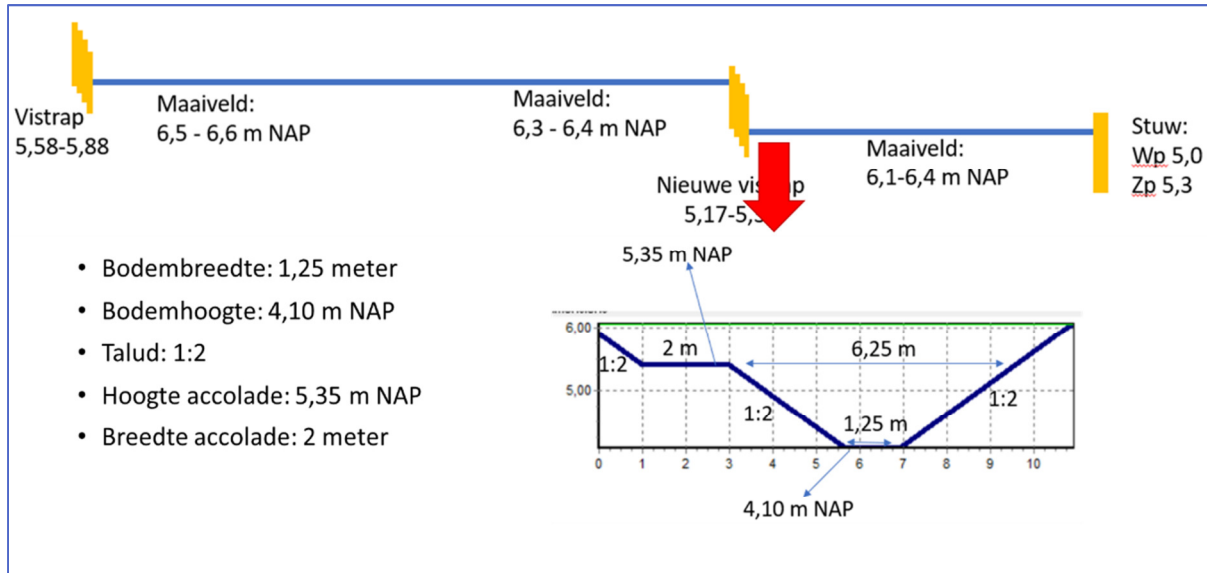
Figuur 9: Maaiveldhoogtes en het waterpeil van de bestaande stuw en vistrap en de nieuw te realiseren vistrap

Voor de beek zijn twee verschillende profielen bepaald; boven- en benedenstreams van de nieuwe vistrap. De reden hiervoor is dat direct benedenstreams van de nieuwe vistrap extra afvoer op de beek komt. Hierdoor moet de beek een breder profiel krijgen op het benedenstroomse traject.

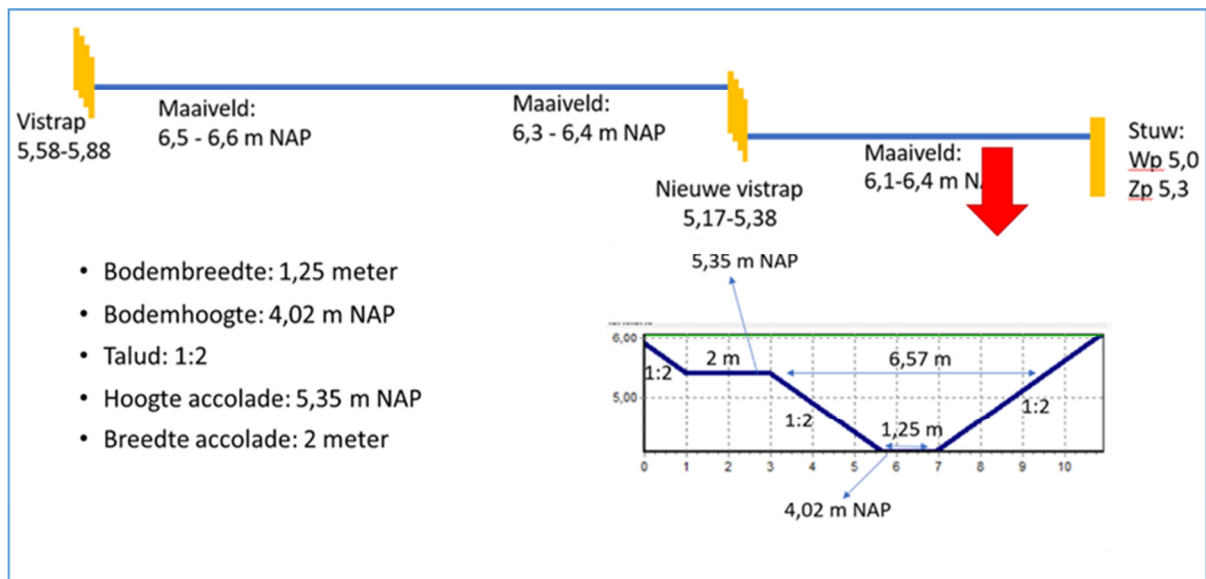
Er zijn verschillende profielen voor de beek doorgerekend. De effecten hiervan zijn beoordeeld op waterstanden en stroomsnelheden. Hiermee is bepaald welke profiel het beste past bij de eisen en wensen. Voor een gedetailleerde beschrijving van de methode, modelberekening en effecten wordt verwezen naar de notitie herinrichting Paardetangen – Hydrologie met kenmerk: N002-1268387-mhb-v01.

Profielen benedenstreams

De best passende profielen benedenstreams van de nieuwe vistrap zien er als volgt uit:

Figuur 10: Profiel van de beek op het benedenstroomse deel, ter hoogte van de rode pijl.

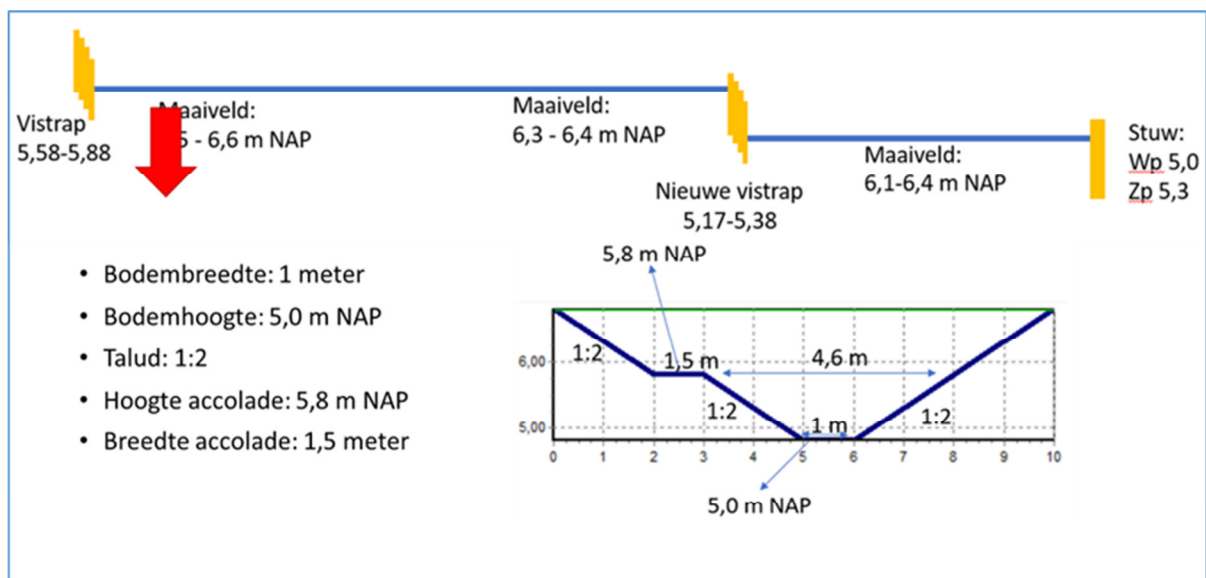

Figuur 11: Profiel van de beek op het benedenstroomse deel, ter hoogte van de rode pijl.

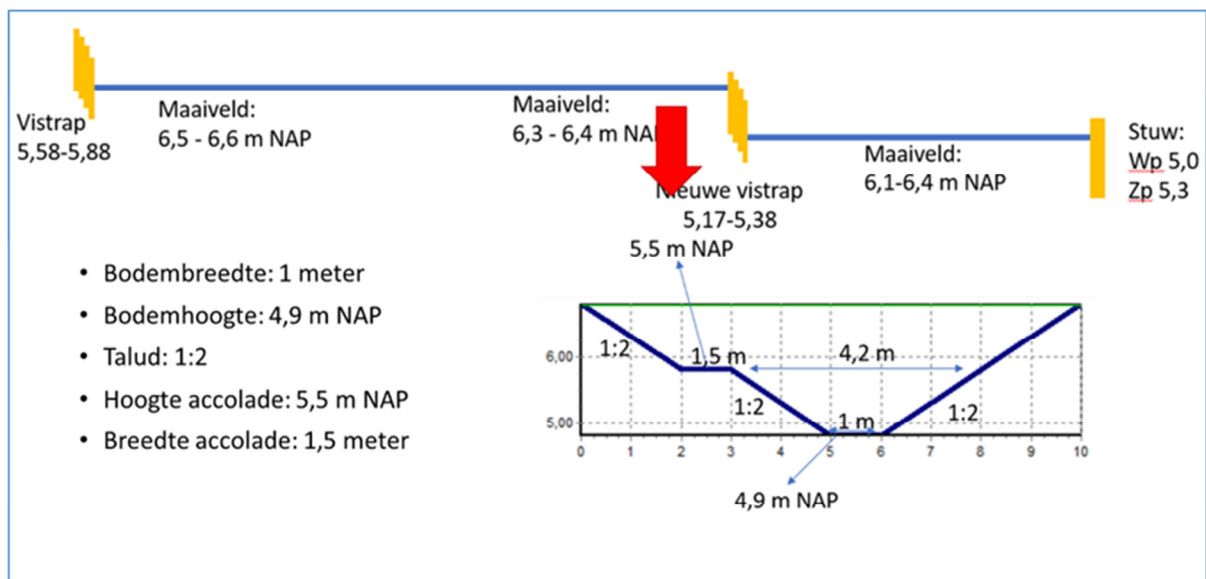
Zoals in Figuur 10 en Figuur 11 te zien is zit er een beperkt verschil in hoogte op het benedenstroomse deel van het beektraject. De bodemhoogte loopt op van 4,02 naar 4,10 m NAP.

Profielen bovenstrooms

De best passende profielen voor het traject bovenstrooms van de nieuwe vistrap zien er als volgt uit:

Figuur 12: Profiel van de beek op het bovenstroomse deel, ter hoogte van de rode pijl.

Figuur 13: Profiel van de beek op het bovenstroomse deel, ter hoogte van de rode pijl.

Zoals in Figuur 12 en Figuur 13 te zien is zit er een beperkt verschil in hoogte op het bovenstroomse deel van het beektraject. De bodemhoogte loopt op van 4,9 naar 5,0 m NAP.

Accolade bij zomer- en winterpeil

In het benedenstroomse traject wordt het peil gestuurd door een stuw. Dit gebied heeft een zomerpeil van 5,3 m NAP en een winterpeil van 5,0 m NAP. De nieuwe beekloop krijgt een accolade-profiel. Hierbij gaan de afvoeren tot 0,5 Q door het smallere deel van het profiel en bij hogere afvoeren stroomt ook het bredere deel van het profiel mee. In het geval van een zomer- en winterpeil waarbij het winterpeil lager is dan het zomerpeil betekent dit het volgende:

Eerst wordt een profiel bepaald waar 0,5 Q door past. Dit wordt bepaald met het winterpeil. In principe zou de verbreding (accolade) boven het peil bij deze 0,5 Q kunnen beginnen. Maar het zomerpeil ligt hoger en daarom begint de accolade in dit benedenstroomse gebied op 5,35 m NAP; boven de zomerpeilen. Dit betekent wel dat een winterafvoer van 0,5 Q ruim onder de accolade uitkomt, en dat ook 1Q afvoer op winterpeil nog niet boven deze hoogte van 5,35 m NAP uitkomt. De accolade komt bij de modelberekeningen alleen in heel beperkte mate onder water bij de modellering van de piekafvoer. Dit betekent dat de accolade in dit gebied een vorm van waterberging is voor extreme situaties, en niet vaak onder water zal komen.

Waterberging (vispoelen)

Binnen de herinrichting is er ook ruimte voor waterberging in het gebied rondom de beek. Hier liggen bestaande watergangen die geen afvoerfunctie meer hebben, maar – al dan niet verondiept- wel water kunnen bergen. Daarnaast zijn er lager gelegen gebieden welke onder kunnen lopen als het water verder stijgt. Op een aantal locaties worden duikers (minimaal Ø500mm) aangelegd onder de onderhoudsstrook door, om water uit de beek in het achterliggende gebied te krijgen. Dit zijn delen van de huidige beekloop die niet gedempt worden maar waar een natuurvriendelijke oever wordt aangelegd. Deze natuurgebieden/vispoelen zijn daarmee een extra waterbuffer en bieden o.a. vissen een plek om te paaïen.

Vistrap

Bovenstrooms van het projectgebied ligt een vistrap. Deze bestaat uit enkele trappen welke met stenen in de beek zijn aangebracht. In het plangebied komt een nieuwe vistrap zodat de bovenstroomse stuw uit de beek verwijderd kan worden om vismigratie mogelijk te maken. Om de omliggende landbouwgronden hiermee niet negatief te beïnvloeden worden er nieuwe stuwputten in de randsloten toegepast. Zo kan het oorspronkelijke landbouwpeil behouden blijven. Het ontwerp van deze vistrap wordt gelijk aan die van de bestaande vistrap.

In een sobek model is de vistrap als een stuw gemodelleerd. Hiervoor is de bestaande vistrap als voorbeeld gebruikt voor het bepalen van de hoogte per trap. Het hoogteverschil tussen 2 trappen is 7cm.

Voor de nieuwe vistrap is deze gemiddelde afstand van 7 cm overgenomen voor het hoogteverschil tussen de trappen. De trappen gaan van 5,17 tot 5,38 m NAP. Dit zijn vier trappen. Een extra 5de trap is niet opgenomen, omdat hiermee het waterpeil al zover stijgt, dat het verhang op het bovenstroomse deel kleiner wordt en daarmee ook de stroomsnelheden dalen. Dit is niet wenselijk.

Een andere mogelijkheid is het verspreiden van de trappen over een groter gebied waardoor het peilverloop geleidelijk zal plaatsvinden. Deze optie is niet gekozen omdat het gebied achter de nieuwe vistrap het meest laag gelegen gebied is. Hier is het wenselijk om het waterpeil al zo er mogelijk omhoog te krijgen om hier een nattere natuur te kunnen realiseren. Wanneer de vistrappen niet als 1 geheel (met onderlinge afstand van circa 10 meter) maar verspreid over het gebied worden gerealiseerd, zal ook het peil geleidelijk over het gebied oplopen. Voor het gebied achter de vistrap

betekent dit dat er waterstanden hier lager zijn en dat de omstandigheden voor natuur droger worden.

Dit alles leidt ertoe dat er gekozen is voor een vistrap met 4 trappen welke direct op elkaar volgens worden gerealiseerd. Er wordt uitgegaan van een onderlinge afstand van de trappen van circa 10 meter, en een hoogteverschil per trap van 7 centimeter. De trappen worden uitgevoerd in de vorm van grove stenen ingesloten door een houten damwand deels gevuld met zand.

3.4. Uitwerking landbouwsloten

De dimensionering van de landbouwsloten binnen het in te richten gebied is anders dan voor de beekloop. Als uitgangspunt geldt dat de omringende landbouwpercelen geen negatief effect mogen ondervinden, daarom is een randloot rond het gebied aangelegd. Dit betekent:

- In het gebied dat van de landbouw omgevormd wordt naar natuur gaat het peil omhoog door verondieping tot greppels of dempen van de waterloop;
- Toegestaan verhang 0,05 m/km bij 0,5Q.
- De KRW doelstellingen t.b.v. het Zuidlaardermeer zijn beperkt van invloed. De nieuw te realiseren landbouwsloten dienen als afvoerwatergang van het water dat uit omliggend landbouwgebied afgevoerd moet worden. Door in deze randsloten waar mogelijk gebruik te maken van een natuurvriendelijke oever, wordt de retentie van nutriënten bevorderd en de vracht nutriënten richting het Zuidlaardermeer beperkt. Daarnaast draagt het bij aan de biodiversiteit.
- Langs de Landbouwsloten wordt een eenzijdige onderhoudsstrook gerealiseerd die geschikt is voor materieel met een lage bodemdruk. Deze onderhoudsstrook moet minimaal 5 meter breed zijn. De as van het onderhoudsstrook dient niet verder dan 8 meter van de waterkant van de overzijde te liggen.

Voor de landbouwsloten zijn 4 verschillende profielen bepaald. Het feit dat het er 4 zijn heeft te maken met de verschillende locaties en het afvoerend oppervlak van de gebieden. De verschillende profielen voor de landbouwsloten zijn in het inrichtingsplan (zie bijlage 1) aangegeven met de nummers 7 tot en met 10.

3.5. Aanleg vispassage

Voor het natuurlijk herstel en het kunnen behalen van KRW-doelen is het noodzakelijk dat vissen vanuit het Zuidlaardermeer en de boezem de bovenloop van de Hunze kunnen bereiken. In het projectgebied zijn twee stuwen aanwezig. De benedenstroomse stuw wordt gehandhaafd en vormt een barrière voor de vismigratie. Als maatregel om deze stuw vispasseerbaar te maken is gekozen voor een vertical slot vispassage.

3.6. Overige waterhuishoudkundige maatregelen

Duikers

Bestaande duikers in het projectgebied worden verwijderd indien deze geen functie meer vervullen. Bestaande duikers worden verlengd om aansluiting tussen het bestaande en nieuwe systeem mogelijk te maken. Bestaande duikers worden geïnspecteerd. Indien deze niet voldoen aan de kwaliteit zullen ze onderhouden/vervangen worden. Nieuwe duikers worden uitgevoerd in beton of PVC met een minimale inwendige diameter van 500mm. T.p.v. een talud wordt de duiker afgeschuind met dezelfde taludhelling als het talud. Duikers worden met minimaal 60cm gronddekking t.o.v. bovenkant buis aangelegd.

Drains

Drainreeksen hoeven niet verwijderd te worden, maar worden wel verstoord.

Dammen

Er worden dammen gerealiseerd t.b.v. de bereikbaarheid van het projectgebied voor onderhoudsvoertuigen. De minimale breedte van een dam is 5,00m (bovenzijde dam).

4. Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd

4.1. Beschikbaarheid van gronden

Alle gronden zijn aangekocht. Ook is er afstemming geweest met LOFAR over werkzaamheden in de nabijheid van hun terrein.

4.2. Grondbalans

Er wordt in principe gestreefd naar een gesloten grondbalans tenzij er zich mogelijkheden voordoen om de grond af te zetten. De voorwaarde hiervoor is dat er een optimaal herstel van het beekdal wordt gerealiseerd. Dat betekent dat het maaiveld niet extra wordt verhoogd om de grondbalans sluitend te krijgen wanneer dit afwijkt van een voorkeursinrichting. De voorkeuren komen voort uit hydrologische en ecologische eisen. In hoofdlijnen staat in deze eisen dat er een microreliëf gerealiseerd moet worden. Daarbij mogen de hoogteaccenten niet te hoog worden, en de laagtes wel voldoende laag blijven.

Het projectgebied is opgedeeld in verschillende deelgebieden waarbinnen een sluitende grondbalans gerealiseerd kan worden met inachtneming van de eerder genoemde eisen. Daarvoor zullen hoogteaccenten tussen de 30 en 50 centimeter prominenter worden dan dat ze nu zijn. Dit zal zich met name langs de randen van het projectgebied voordoen.

Zand wordt verwerkt in cunetten en in hoogteaccenten op het terrein om lage beekduinen te creëren t.b.v. de ecologische variatie.

4.3. Organisatie en planning

De start van de uitvoering is in het begin van het najaar.

De werkzaamheden worden in vier verschillende fase uitgevoerd:

1. Aanleggen randsloten, dempen bestaande sloten en aanleggen schouwpaden;
2. Maken diverse kunstwerken in en rondom het beekdal;
3. Ontgraven beekloop en dempen bestaande beek;
4. Aanpassen waterpeilen en afronding gebiedsinrichting.

4.4. Beperken nadelige gevolgen gedurende uitvoering

Potentiele nadelige gevolgen tijdens de uitvoering zullen met name te maken hebben met de verstoring van de bedrijfsvoering van aanwezige activiteiten en verstoring van de natuur. Tijdens de uitvoering wordt daarom extra aandacht besteed aan de volgende partijen en hun belangen:

- Boeren; bereikbaarheid van de percelen en minimale verstoring van de grondwaterstand;
- LOFAR; geen verstorende signalen waardoor metingen mislukken, extra aandacht voor instandhouding van nabije kabels en leidingen;
- Beheerders van natuurgebieden in de omgeving; geen natuur-verstorende effecten veroorzaken boven- en benedenstrooms, zoals vertroebeling van het water of het vrijkomen van hoge hoeveelheden nutriënten.

5. Effecten van het plan en te treffen voorzieningen

5.1. Landbouw

Door de aanleg van de randsloten wordt de grondwaterstand ter plaatse van de aangrenzende landbouwpercelen niet aangepast. Het peil in de randsloten gaat niet omhoog.

5.2. Natuur en ecologie

De inrichting van projectgebied Paardetangen voorziet in de ontwikkeling van flora en fauna.

Door het uitvoeren van de maatregelen zal het gebied voldoen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) namelijk:

- 1,7 km nieuwe hermeandering
- Opheffen van twee vismigratie barrières (stuwen)
- Toevoegen van ca. 40 ha natuur aan het Natuur Netwerk Nederland (NNN).
- Verhogen ecologische waarde / biodiversiteit in het gebied.
- Bijdragen aan verbeteren waterkwaliteit Zuidlaardermeer
- Conserveren van water in het voorjaar ten behoeve van droge perioden
- Creëren van waterberging
- Mogelijkheden voor natuurvriendelijke recreatie
- Versterken van de landschappelijke kwaliteit en de cultuurhistorische identiteit

Het doel voor de definitieve natuurdoeltypen is het realiseren van een beekdal waar kruidenrijke/faunarijke graslanden, plasdras zones en rietlanden/moeraszones voorkomen.

Het natuurdoeltype vochtige hooilanden lijkt op basis van eerder ingerichte delen van het Achterste Diep niet haalbaar. Dit is als gevolg van twee aspecten waarop het bouwteam weinig tot geen invloed heeft, namelijk de stroomsnelheden en bovenstroomse invloed op het plangebied bepalen hoeveel het waterpeil in Paardetangen precies zal stijgen. Dit is mede afhankelijk van de landbouwpercelen rondom het projectgebied en bovenstrooms.

Variatie in biotoop moet ervoor zorgen dat ruimte ontstaat voor verschillende doelsoorten en hoge biodiversiteit. Dit wordt onder bereikt middels de volgende maatregelen:

- Delen van de huidige beekloop worden niet gedempt, maar qua stroming wel afgesloten van de nieuwe beekloop zodat de afvoer van water louter verloopt via de nieuwe beekloop (positief voor waterberging en natuur);
- Lokaal worden de glooiingen in het landschap geaccentueerd, waarbij 'koppen' in het landschap worden verhoogd en laagten met maximaal 30 cm wordt ontgraven;
- De bestaande watergangen dienen minder diep te worden gemaakt.
- Verspreid over het terrein worden enkele bestaande greppels, veelal haaks op de huidige loop, ingepast in het plan. Waar nodig worden ze verondiept en lokaal voorzien van een flauwe natuurvriendelijke oeverzone;
- Aanleg natuurvriendelijke oevers en verbreden van watergangen en greppels. Bijvoorbeeld langs zowel de te realiseren randsloot als delen van de te handhaven huidige beekloop en greppels;
- Creëren lokale variatie in stroomsnelheid. Dit wordt bereikt middels de aanleg van vispassages, door enkele binnenbochten van zeer flauw talud te voorzien en het plaatsen van dood hout (boomstronken) in de beek.

5.3. Bodem en water

De huidige peilen worden gehandhaafd en beheersbaar gehouden. Dat wordt gerealiseerd aan de hand van de volgende maatregelen:

- In het meest benedenstroomse traject, waar landbouwwater uitstroomt op de beek, blijven de peilen gelijk aan de huidige situatie;
- Ophoging van het waterpeil in omliggend landbouwgebied/ terreinen van derden treden niet op;
- In het bovenstroomse deel van het plangebied mag het waterpeil tot 10 cm hoger liggen dan de huidige situatie;
- In het midden van het traject, na de te realiseren vistrap worden voorwaarden gecreëerd waardoor het waterpeil zo ver mogelijk kan stijgen zonder dat er bovenstrooms negatieve effecten optreden. De beek wordt zo ingericht dat het verhang past bij de gewenste stroomsnelheden (0,1 tot 0,5 meter per seconde);
- De effecten van de ingreep mogen de omgeving, derden en bovenstroomse gebieden niet negatief beïnvloeden.

5.4. Archeologie

De toekomstige beekloop wordt geprojecteerd op de (gedempte) oude beekloop van 1953. Daar is geen archeologische verwachtingswaarde en geen aanvullend onderzoek nodig. Bij werkzaamheden buiten de beekloop worden graafwerkzaamheden met een ontgravingsdiepte van meer dan 30 centimeter onder begeleiding van een archeoloog uitgevoerd.

5.5. Verkeer en recreatie

De onderhoudsstrook langs de randsloot wordt opengesteld als recreatief (wandel)pad. Door de recreatie te beperken tot langs de rand van het gebied wordt verstoring van toekomstige natuurwaarden tot een minimum beperkt.

6. Legger, beheer en onderhoud

6.1. Afspraken beheer en onderhoud

Na de uitvoering en oplevering van het plan is het van groot belang dat de aangelegde terreinen en voorzieningen worden beheerd en onderhouden. Gedurende het project zijn daarover afspraken gemaakt tussen samenwerkende partijen. In onderstaande tabel zijn de gemaakte principeafspraken tussen partijen met betrekking tot beheer en onderhoud op hoofdlijnen weergegeven.

De binnen het plangebied aanwezige gronden zijn beschikbaar voor de uitvoering van de aangegeven inrichting. Voor realisatie wordt voor het gebied een beheer- en onderhoudsplan opgesteld en wordt deze in de meerjarenbegroting van partijen opgenomen.

Onderdeel/beheerobject	Onderhoudsplichtige
Natuurterreinen	SHDL
Randsloot	H&A
Wegen	Gemeente
Kunstwerken, inclusief vispassages	H&A
Stuwen	H&A
Inspectiepaden	H&A of SHDL

Langs de beek wordt een eenzijdige onderhoudsstrook gerealiseerd die geschikt is voor materieel met een lage bodemdruk. Deze onderhoudsstrook komt aan de oostkant van de beek te liggen en heeft een breedte van 5 meter. De as van het onderhoudsstrook dient niet verder dan 8 meter van de waterkant van de overzijde te liggen. Langs de randsloot (zijde landbouwgebied) wordt binnen het projectgebied een eenzijdig onderhoudsstrook gerealiseerd van circa 5 meter breed.

De bestaande duikers in het projectgebied worden in beginsel niet vervangen maar geïnspecteerd. Indien de kwaliteit van de duikers niet meer voldoet worden deze alsnog vervangen.

Er wordt een schrale bodem wordt nagestreefd, daardoor zal slechts in de eerste jaren 1 á 2 maal per jaar gemaaid hoeven worden. Maaisel wordt afgevoerd, bovendien wordt er niet aan bemesting of beweiding gedaan.

6.2. Legger

In de legger is, overeenkomstig artikel 5.1 van de Waterwet en artikel 78 lid 2 van de Waterschapswet omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen waarin onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen worden aangewezen.

De aanpassing van ligging, vorm, afmeting en constructie door uitvoering van het waterbergingsgebied en de maatregelen beschreven onder hoofdstuk 3, wordt in de legger opgenomen en ook wordt overeenkomstig met bovenstaande tabel opgenomen wie waarvoor

onderhoudsplichtige is en wat de onderhoudsplicht inhoudt. De hierin opgenomen principeafspraken worden nader uitgewerkt in een EBO-document (document Eigendom, Beheer en Onderhoud).

7. Schaderegeling

Omdat er geen sprake is van een waterbergingsgebied in dit plan, zijn er geen bepalingen opgenomen voor schadevergoedingen. Indien desondanks als gevolg van de uitvoering van het plan schade ontstaat, kan een verzoek tot vergoeding van schade worden ingediend op basis van de schaderegeling 'Verordening Schadevergoeding Waterschap Hunze en Aa's' (zie www.hunzeenaas.nl). Het initiatief voor het aanvragen van deze vorm van vergoeding ligt bij de grondeigenaar. Op grond van het schadeverzoek wordt beoordeeld of er daadwerkelijk sprake is van schade. Deze schaderegeling bevat inhoudelijke en procedurele voorwaarden voor een verzoek om schadevergoeding. Van belang is onder meer dat de schade niet al anderszins vergoed mag zijn. Ook is belangrijk om aan te kunnen tonen dat de schade voortvloeit uit de werkzaamheden in het kader van de uitvoering van de maatregelen uit het projectplan. De overige voorwaarden zijn opgenomen in de 'Verordening Schadevergoeding Waterschap Hunze en Aa's'.

DEEL II: Verantwoording

8. Verantwoording op basis van wet-, beleid- en regelgeving

Het beleid ten aanzien van de ruimtelijke ordening, het waterbeheer en andere aangrenzende beleidsvelden wordt op verschillende niveaus vormgegeven. Voor een integrale invulling en afweging van te wijzigen en nieuw aan te leggen waterstaatkundige werken dient expliciet rekening te worden gehouden met het vigerende beleid op deze terreinen. In dit hoofdstuk is het beleid met betrekking tot de ruimtelijke ordening, waterbeheer en het milieubeheer samengevat, voor zover dit beleid betrekking heeft op en relevant is voor nieuw aan te leggen of te wijzigen waterstaatkundige werken voor de beoogde inrichting van het projectgebied Paardetangen.

8.1. Rijksbeleid

Structuurvisie infrastructuur en ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geeft een integraal kader voor het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid op rijksniveau. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Bij deze aanpak hanteert het Rijk een filosofie die uitgaat van vertrouwen, heldere verantwoordelijkheden, eenvoudige regels en een selectieve Rijksbetrokkenheid. De structuurvisie is op 13 maart 2012 vastgesteld en heeft de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit vervangen.

Tot 2028 heeft het kabinet in de SVIR de volgende drie Rijksdoelen geformuleerd:

- de concurrentiekracht vergroten door de ruimtelijk-economische structuur van Nederland te versterken. Dit betekent bijvoorbeeld een aantrekkelijk (internationaal) vestigingsklimaat;
- de bereikbaarheid verbeteren;
- zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

'Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling' is als nationaal belang geformuleerd. Het beheer van het watersysteem is gericht op het meebewegen met natuurlijke processen waar het kan en het bieden van weerstand waar het moet. De primaire pijler bij de bescherming tegen overstromingen is preventie. Een preventieve maatregel is het inrichten van gebieden als waterbergingsgebied.

'Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten' is tevens als nationaal belang geformuleerd. Het Rijk is verantwoordelijk voor het cultureel en natuurlijk UNESCO-werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst), kenmerkende stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en cultuurhistorische waarden in of op de zeebodem.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De nationale belangen uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn juridisch geborgd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Dit besluit is gericht op doorwerking van

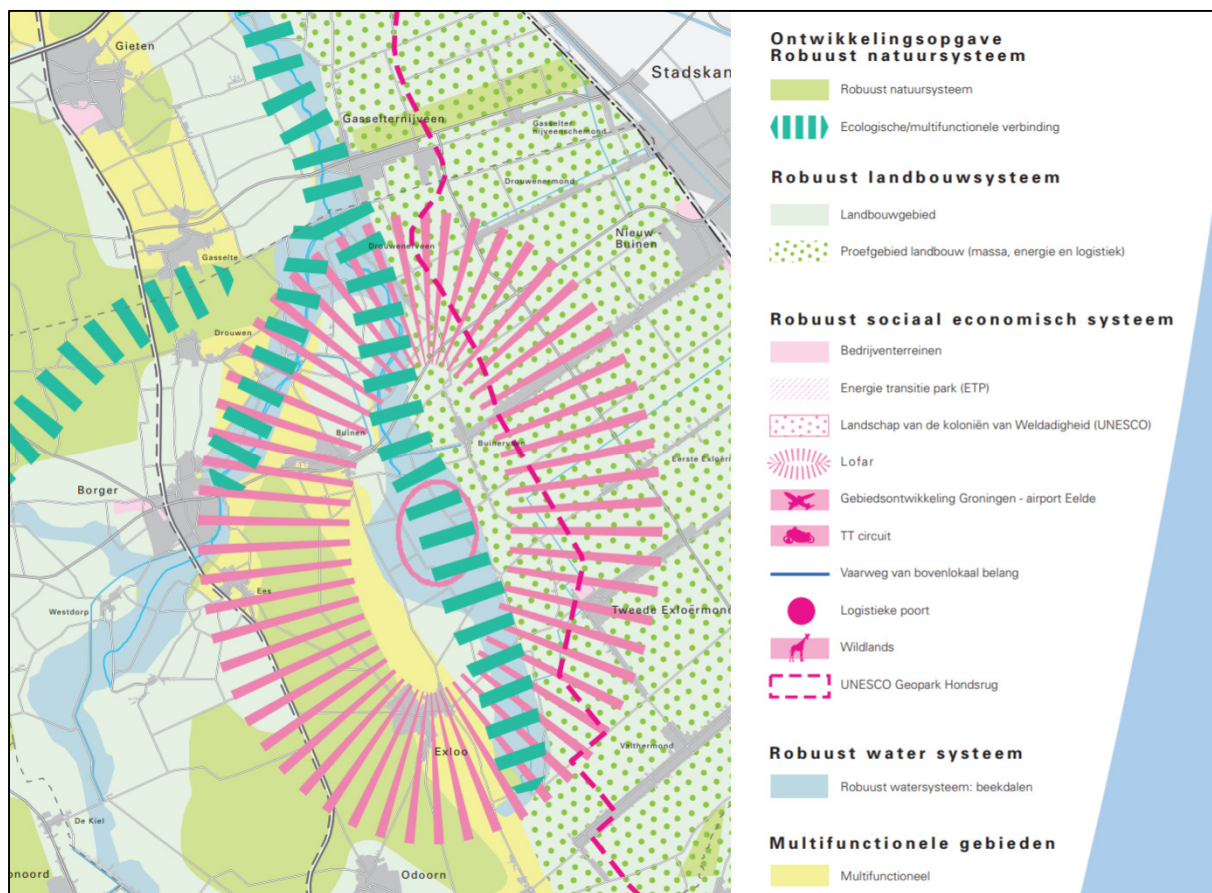
nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen en zorgt voor sturing en helderheid van deze belangen vooraf. Met het Barro geeft het Rijk aan dat ingezet wordt op zuinig ruimtegebruik, bescherming van kwetsbare gebieden en bescherming van het land tegen overstroming en wateroverlast. Gezien de ligging van het plangebied en de aard van het plan vormt het Barro geen directe relevantie voor dit bestemmingsplan.

8.2. Provinciaal beleid

Omgevingsvisie en Provinciale Omgevingsverordening Drenthe

Provinciale staten van Drenthe hebben op 2 juni 2010 de Omgevingsvisie Drenthe vastgesteld. De Omgevingsvisie is hét strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de provincie Drenthe voor de periode tot 2020. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. De provinciale omgevingsverordening geeft de regels. Op 3 oktober 2018 is de omgevingsvisie voorzien van een tweede actualisatie. Inhoudelijk voorziet deze actualisatie in een beperkte inhoudelijk bijstelling van de teksten en kaarten.

In de Omgevingsvisie is een Visiekaart 2030 opgenomen, waarop het provinciale ruimtelijke beleid is weergegeven. Het plangebied Paardetangen heeft vrijwel geheel de functie landbouwgebied en is tevens aangewezen als beekdal. De beekdalen vormen, met de kanalen en de grondwaterlichamen, de kern van het Drentse watersysteem. De beekdalen zijn van grote waarde voor de natuur en bepalen in belangrijke mate de landschappelijke kwaliteit van Drenthe. Het provinciaal beleid voor het plangebied is gericht op het combineren van de natuur- en wateropgave. In figuur 14 is de Visiekaart 2030 ter plaatse van het plangebied weergegeven.

Figuur 14: Uitsnede visiekaart 2030, Provincie Drenthe 2018

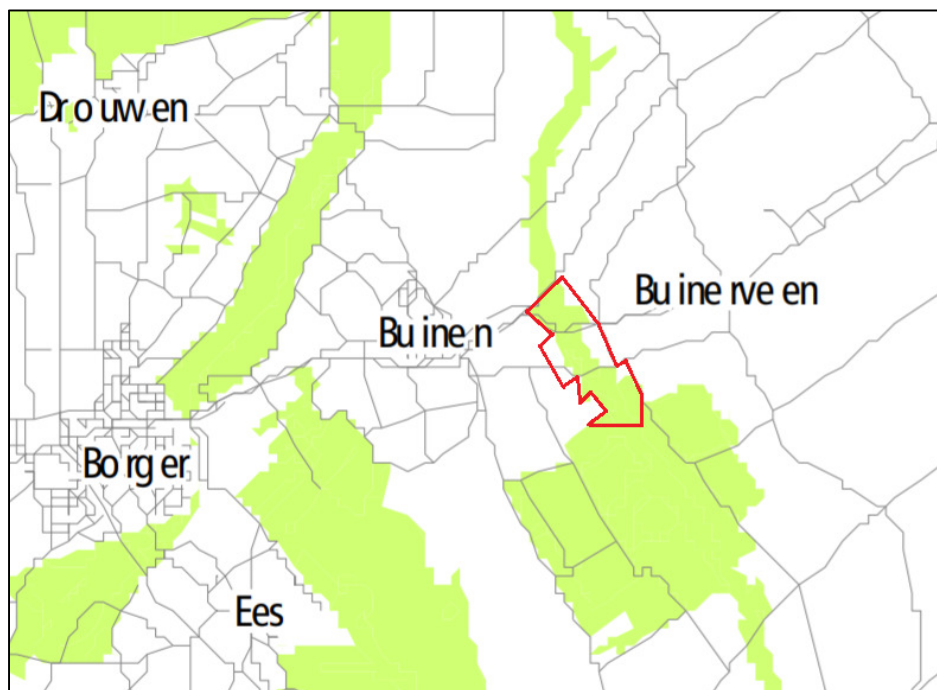
Hunzebeekdal

De Provincie Drenthe geeft prioriteit aan de (her)inrichting van beekdalen, waaronder ook het Hunzebeekdal. Uit diverse studies blijkt dat de klimaatverandering in ons land gaat leiden tot een grotere hoeveelheid neerslag, vooral in de winterperiode. Dit regenwater moet zo veel mogelijk worden vastgehouden in de bovenstroomse gebieden. Dit voorkomt wateroverlast in de lager gelegen gebieden. Het bovenstrooms vasthouden van water heeft nog meer voordelen. Het vermindert de verdroging, verbetert de waterkwaliteit en leidt tot een grotere grondwater voorraad. Bij het herstellen van beekdalen is er nadrukkelijk aandacht voor het verruimen van mogelijkheden voor wateropvang en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de Wet ruimtelijke ordening heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit alle bestaande natuurgebieden, waaronder de Nationale Parken, de gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, de landbouwgebieden die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer, grote wateren en alle Natura 2000-gebieden. De

bevoegdheid voor de EHS berust bij de betreffende provincies of de Minister. Een deel van het plangebied bevindt zich binnen de begrenzing van het Natuurnet-werk Nederland (NNN) (figuur 15).

Figuur 15: De ligging van projectgebied Paardetangen in het NNN, Provincie Drenthe 2018

8.3. Regionaal beleid

Hunzevisie 2030

In 2014 presenteren Het Drentse Landschap en Het Groninger Landschap, samen met de Natuur en Milieufederaties Drenthe en Groningen en het Wereldnatuurfonds, een nieuwe Hunzevisie 2030. De Hunzevisie 2030 bouwt voort op de eerste Hunzevisie uit 1995. Voor de komende jaren staan de volgende vier uitdagingen centraal:

- Hunzegebied: natuurgebied van bron tot Waddenzee;
- driesterrenkwaliteit Hunzedal zorgt voor nieuwe economie;
- CO₂-vastlegging en duurzame energie als nieuwe gebiedsmotoren;
- een robuust, klimaatbestendig watersysteem.

Het Hunzegebied is nog niet af. Tussen bron en monding ontbreken nog cruciale schakels. Een van deze schakels is het gebied Paardetangen. De komende jaren willen partijen invulling geven aan deze schakels.

Conclusie

Dit plan geeft verdere invulling aan de realisatie van de Hunzevisie.

8.4. Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Borger-Odoorn, november 2010

In de structuurvisie Borger-Odoorn heeft de gemeente haar ambities opgeschreven voor de komende 10 tot 20 jaar. Borger-Odoorn wil in de komende jaren tot 2030 de authentieke landschappelijke kernkwaliteiten blijven accentueren. Daarbij moet de recreatieve en toeristische waarde van de zandgronden een uitvalsbasis worden voor beleving van de omgeving. Het Hunzedal krijgt daarin een nadrukkelijke taak toebedeeld. De oorspronkelijke structuur van de beken moet hersteld worden en er wordt ingezet op waterrijke natuurontwikkeling. Dat is de buitenkant. De gemeente herbergt echter gelijktijdig een dynamische en veelzijdige economische 'binnenkant' van grote en kleine bedrijven.

Samengevat zijn de ruimtelijke ambities voor de toekomst:

- Borger-Odoorn moet bekend staan om aantrekkelijke, gevarieerde en bijzondere woonmilieus
- Voorkomen verrommeling randen esdorpen en structuur veenkoloniale linten door goede landschappelijke afronding
- Nieuwe bebouwing binnen bestaande structuren met uitzondering van reeds geplande uitleglocaties
- Goede verbindingen met Emmen, Stadskanaal en Assen vanwege aanwezigheid voorzieningen
- Concentratie lokale voorzieningen binnen de hoofdkernen
- Goede verbindingen tussen hoofdkernen en verzorgingsgebieden
- Ruimte voor ontwikkeling landbouw Borger-Odoorn als economische pijler platteland
- Verbreding van de landbouw met natuur- en landschapsbeheer op het zand
- Balans natuur en landbouw met het oog op recreatieve waarde platteland
- Goede verbindingen tussen bezienswaardigheden en kwalitatief hoogwaardige recreatieve voorzieningen
- Ontwikkeling Geopark op de Hondsrug
- Natuur beheren en ontwikkelen met het oog op recreatieve waarde
- Natuurontwikkeling en waterberging in Hunzedal
- Voorkomen wateroverlast door voldoende waterberging
- Wateraanvoer voor de landbouw

Figuur 16: Visie gemeente Borger-Odoorn uit de structuurvisie, Grontmij 2010

Uit de visiekaart wordt duidelijk dat er wordt ingezet op waterrijke natuurontwikkeling die de oorspronkelijke structuur van het beekdal versterkt. De natuurontwikkeling respecteert het bestaande agrarisch gebruik en is een stimulans voor natuurvriendelijke recreatie.

Het Hunzedal is gecombineerd met de natuurontwikkelingsopgave geschikt voor recreatie. Kleinschalige voorzieningen om recreatie te faciliteren kunnen binnen de structuur van het randveenontginningslint worden ingepast. De hermeandering van het Achterste Diep gaat hand in hand met het inrichten van nieuw natuurgebied. Binnen het natuurgebied wordt ruimte geboden aan het vasthouden en vertraagd afvoeren van water. Hiermee wordt ingespeeld op de extreme weersomstandigheden als gevolg van de verwachte klimaatveranderingen.

8.5. Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Met de wijziging en aanleg van de waterstaatswerken zoals voorgesteld in dit projectplan wordt het risico op overstromingen en wateroverlast elders in het systeem beperkt en wordt de (ecologische) waterkwaliteit van de Hunze verbeterd. Door een integrale aanpak en overleg met partijen wordt uitdrukkelijk getracht ook tegemoet te komen aan andere maatschappelijke belangen. Gezien de bijdragen aan waterkwaliteit en veiligheid

8.6. Toets beleid waterschap

In het huidige beheerplan zijn voor het watersysteem Hunze doelen en subdoelen vastgesteld. Het gaat in relatie tot Paardetangen voornamelijk om:

- Opstellen van GGOR/peilbesluiten in rest van het beheergebied;
- Uitvoering van de afgesproken KRW maatregelen (beekherstel en overstromingsvlakten);
- Oplossen van vismigratieknelpunten
- Herstel natuurlijke inrichting van beken, waaronder de Hunze.
- Kleinschalige waterberging

De Hunze als watersysteem, met daarin de bovenlopen het Achterste diep, het Voorste diep en De Beek, is aangewezen als KRW-waterlichaam. Door herstel en inrichting van het watersysteem zullen de vastgestelde maatregelen vanuit de KRW en WB21 worden uitgevoerd en zal dit plan een bijdrage leveren aan de verbetering van het waterlichaam Zuidlaardermeer.

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water is Europese regelgeving die beoogt de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater te verbeteren. In beginsel moet in 2015 een goede chemische en ecologische toestand of een goed ecologisch potentieel zijn bereikt. In 2027 moeten in beginsel de benodigde maatregelen hiertoe zijn uitgevoerd. Het waterschap heeft dit beleid verder uitgewerkt voor haar beheersgebied, onder andere in zogenaamde factsheets voor verschillende 'oppervlaktewaterlichamen' opgesteld, waaronder het beekstelsel van de Hunze. Deze factsheets zijn opgenomen in de nota Schoon en gezond water in Noord-Nederland van de provincies Groningen en Drenthe. Hierin is onder andere opgenomen dat in het watersysteem van de Hunze . Met dit plan wordt een deel van deze doelstelling gerealiseerd.

Boezemoppervlakte

Het beleid van het waterschap is er op gericht het bufferend vermogen van de Eemskanaal-Dollard boezem zo robuust mogelijk te houden. Met de aanleg van Paardetangen wordt de mogelijkheid van bovenstrooms water vasthouden toegevoegd. Uitvoering van dit plan draagt daarmee bij aan het robuuster maken van het watersysteem.

DEEL III: RECHTSBESCHERMING

9. Rechtsbescherming (procedure)

Het projectplan Paardetangen volgt samen met het peilbesluit Paardetangen de uitgebreide procedure conform afdeling 3.4 Awb. Deze procedure kent de volgende stappen:

Zienswijze

Nadat het Dagelijks Bestuur van het Waterschap het projectplan in ontwerp heeft vastgesteld, wordt het gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende de terinzagelegging heeft elke belanghebbende de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Als zienswijzen zijn ingediend stelt het Dagelijks Bestuur een reactienota vast waarin het voorstelt welke gevolgen aan de zienswijzen te verbinden. Het Dagelijks Bestuur legt vervolgens het (eventueel aangepaste) projectplan, indien van toepassing samen met de reactienota, ter besluitvorming voor aan het Algemeen Bestuur van het waterschap. De indiener van een zienswijze wordt, voordat het Algemeen Bestuur het voorstel behandelt, geïnformeerd over het reactievoorstel.

Het projectplan en de eventuele reactienota worden eerst behandeld in de commissievergadering van het Algemeen Bestuur van het waterschap. Daarbij is er voor belanghebbenden een mogelijkheid tot gebruik van spreekrecht. De eventuele reactienota en het projectplan worden vastgesteld in een vergadering van het Algemeen Bestuur van het waterschap. Ook daarbij is er voor belanghebbenden een mogelijkheid tot gebruik van spreekrecht. Het besluit van het Algemeen Bestuur wordt vervolgens gepubliceerd.

Beroep en hoger beroep

Als het projectplan is vastgesteld, wordt dit bekend gemaakt. Nadien kan gedurende een periode van zes weken door degenen die een zienswijze hebben ingediend of diegenen die aan kunnen tonen redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest een zienswijze te hebben kunnen indienen, beroep worden ingesteld bij de rechtbank. In geval het plan gewijzigd wordt vastgesteld kunnen daarnaast ook anderen, van wie belangen door de wijzigingen worden beïnvloed, beroep in te stellen bij de rechtbank. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan vervolgens hoger beroep worden ingediend bij de Raad van State. Voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd. Beroep en hoger beroep schorten de inwerkingtreding van het projectplan niet op. Vooruitlopend op de uitspraak in (hoger) beroep kan belanghebbende wel een verzoek indienen bij de rechtbank of Raad van State tot (gedeeltelijke) opschorting van het plan.

Crisis- en herstelwet

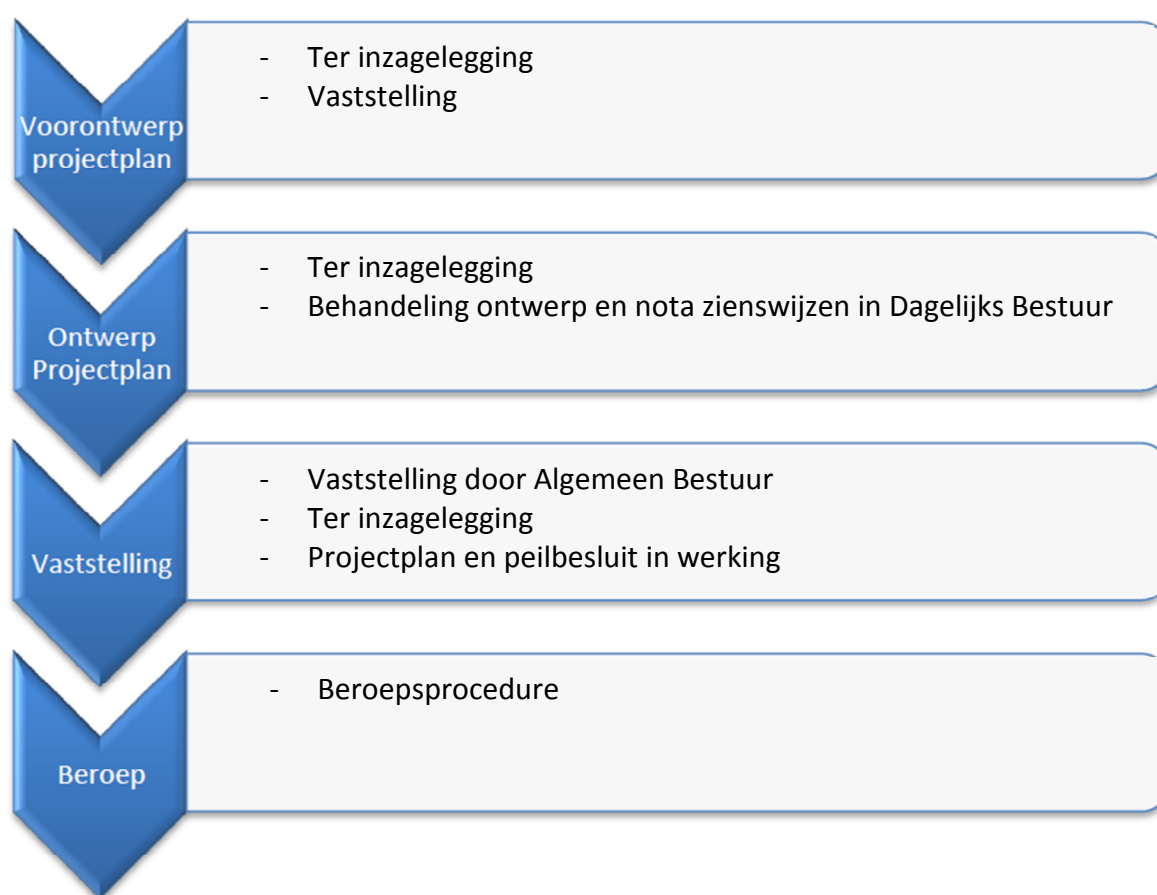
Op de vaststelling van een projectplan is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbenden reeds in het beroepschrift moeten aangeven welke beroepsgronden zij aanvoeren tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken

kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Belanghebbenden worden verzocht in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Verzoek om voorlopige voorziening

Het projectplan treedt na vaststelling in werking, ook al wordt er een beroepschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het projectplan kunnen worden uitgevoerd. Om dit te voorkomen kunnen belanghebbenden gelijktijdig of na het indienen van een beroepschrift een zogenaamd “verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening” indienen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank. Ook in dat geval is griffierecht verschuldigd.

Het onderstaande schema geeft te nemen de processtappen aan.

DEEL IV: BIJLAGEN

Bijlage 1: Inrichtingsplan

Bijlage 2: Principeprofielen

